

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут історії та філософії
Кафедра права та методики викладання правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

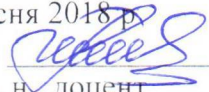
Директор навчально-наукового
інституту історії та філософії
Ю.В. Подрез

01 жовтня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

Перший (бакалаврський) рівень

галузь знань: 08 Право
спеціальність: 081 Право
освітньо-професійна програма: Право
Мова навчання: українська

Погоджено
науково-методичною комісією
Навчально-наукового
інституту історії та філософії
28 вересня 2018 р.
Голова: Подрез Ю.В.
к. істор. н., доцент

Суми - 2018

Розробник:

Апаров Андрій Миколайович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права та методики викладання правознавства

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри права та методики викладання правознавства

Протокол № 2 від 28 вересня 2018 р.

В.о. завідувача кафедри

кандидат педагогічних наук, доцент

О.М. Іваній

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
3-й		3-й	
Семестр			
5-й, 6-й		5-й, 6-й	
Лекції			
50 год.		14 год.	
Практичні, семінарські			
54 год.		10 год.	
Лабораторні			
0 год.		0 год.	
Самостійна робота			
130 год.		212 год.	
Консультації:			
6 год.	4 год.		
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин – 240			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Загальною метою викладання та вивчення навчальної дисципліни «Земельне право» є засвоєння студентами понятійно-термінологічного апарату та основних положень дисципліни, що пропонується до вивчення, а також умінь розвивати конкретну тему, аналізувати і узагальнювати ключові аспекти, вирішувати конкретні ситуації у відповідності до положень чинного законодавства.

Зазначене предметно стосується теорії земельного права, а також законодавства у галузі володіння, користування, розпорядження, охорони та відтворення земельних ресурсів.

В рамках предметних характеристик цієї програми та відповідно – навчальної дисципліни, вивчення якої пропонується згідно її змісту, – особлива увага приділяється питанню окреслення та пошуку й опануванню ефективних шляхів, способів, засобів опанування теоретичних і практичних способів вирішення проблемних питань земельного права.

Курс розрахований на студентів 3-го року підготовки денної та заочної форм навчання відповідного факультету напряму підготовки першого рівня вищої освіти – бакалавр.

На забезпечення досягнення означеної мети вивчення навчальної дисципліни та відповідно до змісту цієї програми, а також інших програмних документів навчально-методичного характеру, спрямовані навчально-освітні заходи, що пов'язані з проведенням лекційних, практичних (семінарських) занять та виконання студентами самостійної роботи, що в цілому передбачає донесення студентам науково-теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни, набуття ними навичок практичної реалізації положень чинного законодавства, розвиток у студентів розумової діяльності й розширення їх світогляду тощо.

Під час навчального процесу й професійної підготовки фахівців відповідного напрямку передбачається застосування різних методів подання інформаційного матеріалу (в т. ч. у поєднанні із застосуванням схем, таблиць, графіків, новітніх технічних технологій тощо).

Зміст програми зорієнтований на досягнення й забезпечення прогнозованих параметрів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідає відповідному рівню Національної рамки кваліфікацій і у цьому зв'язку – передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань відповідного рівня професійної діяльності.

В цілому **зміст даної робочої програми навчальної дисципліни спрямований на досягнення мети освітньої програми**, зокрема: набуття компетентностей, необхідних для розуміння природи і функцій права, змісту його основних правових інститутів, застосування права, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин; формування знань про: основи поведінки індивідів і соціальних груп; творення права, його тлумачення та застосування; правові цінності принципи, а також природу і зміст правових інститутів базових галузей права; етичні стандарти правничої професії, та професійно-орієнтованих дисциплін для вирішення типових задач діяльності юриста в галузі права на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена відповідно до НКУ ДК 003:2010 «Класифікатор професій».

Суб'єкт навчання відповідного напрямку та рівня (бакалавр права) за результатами опанування змісту навчальної дисципліни повинен здатний розв'язувати типові задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі земельного права.

При викладанні курсу згідно з вимогами освітньо-професійної програми ставляться наступні завдання:

- ознайомити майбутніх правників з особливостями правової роботи в галузі земельного права;
- надати студентам теоретичні знання про основи правового регулювання земельних відносин;
- навчити організовувати виконання комплексних юридичних завдань;
- продемонструвати студентам в теоретичній та практичній площинах основні юрисдикційні та неюрисдикційні способи й засоби захисту, що застосовуються в галузі земельного права;
- навчити студентів застосовувати набуті знання в професійній діяльності з метою належного юридичного забезпечення сфери земельних відносин.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **фахових компетентностей** спеціальності:

ФК 1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

ФК 2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

ФК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ФК 11. Здатність визначати належні для юридичного аналізу факти.

ФК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

ФК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

ФК 14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог

професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

ФК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**, а саме: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Програма дисципліни за предметно-змістовними та цільовими параметрами є свого роду **стандартом** освоєння відповідної навчальної дисципліни у формі нормативного документу, що визначає й встановлює місце та значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми бакалаврів права, її зміст та послідовність; організаційні форми вивчення навчальної дисципліни; вимоги до рівня, якості та змісту знань і вмінь студентів тощо.

Програма навчальної дисципліни **розроблена** з урахуванням та відповідно до нормативних вимог законодавства про вищу освіту, ліцензійних умов провадження освітньої діяльності й інших нормативно-правових актів обов'язкового та рекомендаційного характеру, у т.ч. відомчих рекомендацій з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти.

Окреме місце займають **об'єктивні передумови** для **вивчення дисципліни**, що пов'язані з комплексом соціально-економічних, державно-управлінських, державотворчих та нормативно-творчих процесів формування організованого устрою суспільного буття українського громадянського суспільства. Зазначене стосується площини забезпечення державою соціальної орієнтації соціально-економічного прогресу української державності на легально-правових засадах державного будівництва, розвитку різних форм і типів господарювання, потужних реформаційних процесів правового поля.

Окрім цього, актуальним залишається низка питань щодо забезпечення природно-ресурсної та природоохоронної рівноваги. Відтак, у зв'язку з негативним екологічним станом земельного фонду в Україні залишається нагальним питання удосконалення законодавства у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Поряд із цим, оскільки земля належить до найбільш важливих об'єктів матеріального світу в нашій державі, то вагомість питань правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних з володінням, користуванням та розпорядженням землею, є очевидною.

Відповідним чином, в умовах розвитку в Україні інститутів правової держави та громадянського суспільства, забезпечення різноманітних програм

збереження та розвитку земельного фонду необхідність докорінного вдосконалення якості підготовки фахівців у галузі земельного права є нагальною.

Відтак, у процесі та за результатами опанування матеріалу навчальної дисципліни студенти повинні ретельно розглянути та з'ясувати її сутність та структуру.

Навчальна дисципліна відноситься до вибіркової навчальної дисципліни підготовки профільних фахівців відповідного напрямку галузевої майстерності та за своїм змістом і формою **взаємопов'язана** з науково-теоретичними розробками інших як загальних навчальних дисциплін, так і профільно-галузевих (конституційного, адміністративного, цивільного, фінансового, екологічного та деяких інших галузей права й законодавства).

3. Результати навчання за дисципліною

Формулювання результатів навчання для вибіркової дисципліни зорієнтовано та базується на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання), спрямовано на їх деталізацію. Окремий акцент зміщено у площину визначення рівня сформованості результатів навчання, зокрема через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

За результатами вивчення навчальної дисципліни за цією програмою суб'єкти повинні оволодіти необхідним рівнем **програмних компетентностей** (інтегральних, загальних, професійних (фахових), про що мова йшла вище.

Стосовно програмних результатів навчання, то такі визначаються наступним шляхом:

Знання	ПРЗ	<p>ПРЗ 1. Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності.</p> <p>ПРЗ 2. Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності, зокрема на межі предметних галузей.</p>
Уміння	ПРУ	<p>ПРУ 1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин.</p> <p>ПРУ 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.</p> <p>ПРУ 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.</p> <p>ПРУ 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.</p>

		<p>ПРУ 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.</p> <p>ПРУ 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.</p> <p>ПРУ 13. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.</p> <p>ПРУ 14. Пояснювати природу та зміст основних правових інститутів та процедур національного права.</p> <p>ПРУ 15. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.</p> <p>ПРУ 16. Самостійно підготувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях.</p> <p>ПРУ 17. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p>
Комунікація:	ПРК	<p>ПРК 1. Вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно вживаючи правничу термінологію.</p> <p>ПРК 2. Викладати матеріал з певної проблематики таким чином, щоб розкрити зміст основних питань.</p> <p>ПРК 3. Відтворювати зміст, демонструючи розуміння з основних професійних та суспільних тем.</p>
Автономія і відповідальність	ПРА	<p>ПРА 1. Усвідомлювати соціальну значущість майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності.</p> <p>ПРА 4. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка рівня та якості знань студентів здійснюється у відповідності до методики рейтингової оцінки та полягає у здійсненні розрахунку суми балів за всіма видами практичних завдань та результатами самостійної роботи. Акумулявання (накопичення) балів здійснюється протягом семестру.

Під час складання заліку здійснюється тиражування індивідуальних завдань згідно з кількістю студентів чи їх груп (за варіантами) шляхом змішування базових завдань, різноманітністю їх комбінування та варіювання.

Залік проводиться в усній або письмовій формі за умови попередньої підготовки студента.

Щодо системи розподілу балів, які отримують студенти та рейтингової системи, яка трансформується в національну шкалу та шкалу ECTS, то відповідні відомості наведені у цій програмі.

Шкала ЕКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	<p>Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.</p> <p>Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних випадках, може аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь.</p> <p>Знає сучасні технології та методи з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються.</p> <p>Студент розкриває питання, що стосується дисципліни яка вивчається, та не виходить за рамки об'єму матеріалу передбаченого робочою програмою; проявляє впевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.</p>
В	<p>Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності.</p> <p>Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.</p>
С	<p>Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань, та дати правильні відповіді про зміну результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення для практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань в межах дисципліни, що вивчається.</p>
Д	<p>Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.</p>
Е	<p>Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни. Виконання практичних / контрольних та інших завдань роботи значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.</p>
F	<p>Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі екзамену/заліку.</p>
FX	<p>Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні.</p>

Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота		Залік	Сума
Модуль № 1	Модуль № 2		
35	35	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Ідентифікація та облік знань студентів проводиться, як правило, під час практичних (семінарських) занять з конкретних тем, а також під час складання заліку (в рамках усього матеріалу навчальної дисципліни).

Облік успішності враховує як ступінь підготовленості до практичних занять (в рамках опрацювання студентом лекційного матеріалу, відповідних нормативно-правових та інших актів і літератури; виконання самостійної роботи студентом), так і активність студента під час обговорення питань, розв'язання різного роду правових завдань і тестів.

Формами контролю є: поточний, проміжний та семестровий (підсумковий).

Здійснення поточного контролю забезпечується під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента. Формами проведення поточного контролю є: усне опитування студентів; написання й перевірка доповідей та рефератів; виступ з доповідями та рефератами; підготовка презентацій та їх захист; написання статей наукового характеру; вирішення практичних завдань (у т.ч. ситуаційних), тестів; організація проведення ділових ігор тощо.

Проміжний контроль відбувається у вигляді модульних контрольних робіт, що проводяться в письмовій формі та передбачають вирішення студентами контрольних завдань: надання відповідей на контрольні питання, вирішення (розв'язання) задач та тестів. Завдання для модульних контрольних робіт добираються в межах програмного матеріалу, що складає зміст відповідного модулю, згідно з кількістю студентів чи їх груп (за

варіантами) шляхом змішування базових завдань, різноманітністю їх комбінування та варіювання.

Семестровий (підсумковий) контроль відбувається у вигляді заліку. При цьому враховуються результати оцінювання поточної роботи студентів.

Залік для студентів проводиться за заліковими білетами, кожен з яких включає не менше трьох питань. Питання, що включаються до залікових білетів добираються в межах програмних питань, що складають зміст навчальної дисципліни.

Прозорість та відкритість окресленої системи контролю забезпечується шляхом попереднього ознайомлення студентів з цією системою.

Запроваджена у вищому навчальному закладі система контролю має на меті встановлення рівня, якості та змісту опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни.

Зокрема, студент повинен:

- мати чітке загальне уявлення про теоретичні та практичні правові проблеми в рамках тематики дисципліни;

- знати базовий матеріал, що опановується під час лекційних та семінарських занять, а також віднесений на самостійне опрацювання (самостійна робота);

- володіти навичками оперування базовим матеріалом та нормативно-правовими, літературними й іншими джерелами, а також уміннями їх використовувати в інших дисциплінах та на практиці;

- вміти аналізувати ситуації та проблеми, що виникають у правовій діяльності, та знаходити можливі правові шляхи їх вирішення.

Прозорість та відкритість окресленої системи контролю забезпечується шляхом попереднього ознайомлення студентів з цією системою.

Додатково засобами та методами оцінювання й демонстрування результатів навчання можуть бути: тести, проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, розрахункові роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, інші види індивідуальних/групових завдань тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

Інформаційно-програмний зміст дисципліни «Земельне право» має наступний вигляд:

Модуль 1

Тема 1. Вступ до земельного права

1. Системоутворюючі фактори земельного права як галузі права.
2. Предметні характеристики земельного права як галузі права.
3. Методологія земельного права як галузі права.
4. Система та принципи галузі земельного права.
5. Правові характеристики земельного права як науки та навчальної дисципліни.

Тема 2. Джерела земельного права

1. Загальна характеристики джерел земельного права.
2. Класифікація джерел земельного права.
3. Правова характеристика законів та законодавчих актів як джерел земельного права.
4. Правова характеристика підзаконних нормативно-правових актів як джерел земельного права.
5. Міжнародні договори як джерела земельного права.
6. Судові акти в системі джерел земельного права.

Тема 3. Правова характеристика земельних правовідносин та норм земельного права

1. Загальна характеристика земельних правовідносин.
2. Класифікація земельних правовідносин.
3. Правовий режим регулювання земельних правовідносин.
4. Суб'єктні та об'єктні складові земельних правовідносин.
5. Земельні правовідносини та юридичні факти.
6. Загальна характеристика норм та правового механізму регулювання земельного права.

Тема 4. Публічне управління в земельному праві

1. Загальна правова характеристика публічного управління в земельному праві.
2. Публічне управління в галузі користування землею.
3. Публічне управління в галузі охорони земель.
4. Правовий статус органів публічного управління в земельному праві.

Модуль 2

Тема 5. Загальні положення про правові режими володіння, користування та розпорядження землею

1. Загальні положення про правові режими володіння, користування та розпорядження землею.
2. Правова характеристика права власності на землю.
3. Правова характеристика права землекористування та інших прав на землю.
4. Правова характеристика права розпорядження землею.
5. Правова характеристика договірного забезпечення земельних відносин.

Тема 6. Загальні положення про правові режими різних категорій земель у земельному праві

1. Загальні положення про правові режими різних категорій земель.
2. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.
3. Правовий режим земель лісгосподарського призначення.
4. Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.

5. Правовий режим земель рекреаційного, оздоровчого та історико-культурного призначення.
6. Правовий режим земель водного фонду.
7. Правовий режим земель житлової та громадської забудови.
8. Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

Тема 7. Правова характеристика приватизації в земельному праві

1. Загальна правова характеристика приватизації земельних ділянок.
2. Правові моделі та режими приватизації земельних ділянок.
3. Правові особливості приватизації земельних ділянок фізичними та юридичними особами.
4. Правові аспекти документального оформлення приватизації земельних ділянок.

Тема 8. Правова характеристика обмежень та обтяжень прав на землю

1. Загальна правова характеристика обмежень та обтяжень прав на землю.
2. Правова характеристика земельного сервітуту.
3. Правова характеристика емфітевзису та суперфіцію.
4. Правова характеристика інших обмежень та обтяжень прав на землю.

Тема 9. Юридична відповідальність у земельному праві

1. Загальна правова характеристика юридичної відповідальності у земельному праві.
2. Види юридичної відповідальності у галузі земельних правовідносин.
3. Адміністративна відповідальність за земельні правопорушення.
4. Кримінальна відповідальність за злочини у галузі земельних правовідносин.
5. Правові аспекти приватно-правової відповідальності у галузі земельних правовідносин.

7. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Обсяг та зміст навчальної дисципліни «Земельне право» залежить від профілю підготовки (може виражатися у загальному вигляді, стисло або ж максимально широко).

У процесі та за результатами опанування матеріалу навчальної дисципліни студенти повинні ретельно розглянути та з'ясувати сутність і структуру системи права й законодавства у сфері нормативно-правового регулювання суспільних явищ та процесів нормами земельного права, а також наявні дискусійні й проблемні питання відповідної галузі.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 240 годин / 8 кредитів ECTS.

Назва теми	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		Л	С	С.Р.		Л	С	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Тема 1. Вступ до земельного права	28	6	6	16	30	2	2	26
Тема 2. Джерела земельного права	28	6	6	16	28	2	2	24
Тема 3. Правова характеристика земельних правовідносин та норм земельного права	24	4	6	14	30	2	2	26
Тема 4. Публічне управління в земельному праві	24	4	6	14	26	2	-	24
Разом за модулем 1	104	20	24	60	114	8	6	100
Модуль 2								
Тема 5. Загальні положення про правові режими володіння, користування та розпорядження землею	26	6	6	14	26	2	2	22
Тема 6. Загальні положення про правові режими різних категорій земель у земельному праві	26	6	6	14	26	2	2	22
Тема 7. Правова характеристика приватизації в земельному праві	26	6	6	14	22	-	-	22
Тема 8. Правова характеристика обмежень та обтяжень прав на землю	26	6	6	14	22	-	-	22
Тема 9. Юридична відповідальність у земельному праві	26	6	6	14	26	2	-	24
Разом за модулем 2	130	30	30	70	122	6	4	112
Усього годин	234	50	54	130	236	14	10	212
Консультації	6				4			
Разом (усього годин та консультацій)	240				240			

Теми та план практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Вступ до земельного права	6	2
2	Джерела земельного права	6	2
3	Правова характеристика земельних правовідносин та норм земельного права	6	2
4	Публічне управління в земельному праві	6	-
5	Загальні положення про правові режими володіння, користування та розпорядження землею	6	2
6	Загальні положення про правові режими різних категорій земель у земельному праві	6	2
7	Правова характеристика приватизації в земельному праві	6	-

8	Правова характеристика обмежень та обтяжень прав на землю	6	-
9	Юридична відповідальність у земельному праві	6	-
	Усього годин	54	10

Теми та план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Вступ до земельного права	16	26
2	Джерела земельного права	16	24
3	Правова характеристика земельних правовідносин та норм земельного права	14	26
4	Публічне управління в земельному праві	14	24
5	Загальні положення про правові режими володіння, користування та розпорядження землею	14	22
6	Загальні положення про правові режими різних категорій земель у земельному праві	14	22
7	Правова характеристика приватизації в земельному праві	14	22
8	Правова характеристика обмежень та обтяжень прав на землю	14	22
9	Юридична відповідальність у земельному праві	14	24
	Усього годин	130	212

8. Питання для підсумкового контролю

1. Земельне право у правовій системі України.
2. Земельне право як галузь права
3. Поняття та предмет земельного права.
4. Методи земельного права.
5. Система земельного права.
6. Принципи земельного права.
7. Земельне право як наука та навчальна дисципліна.
8. Поняття та види джерел земельного права.
9. Закони як джерела земельного права.
10. Правова характеристика земельного кодексу України.
11. Підзаконний нормативно-правовий акт як джерело земельного права.
12. Міжнародні договори як джерела земельного права.
13. Судові акти як джерела земельного права.
14. Поняття та види земельних правовідносин.
15. Підстави виникнення, зміни та припинення земельних правовідносин.
16. Норми земельного права.
17. Правовий механізм регулювання у земельному праві.
18. Правова характеристика права власності на землю.
19. Правовий зміст права власності на землю.
20. Форми права власності на землю.

21. Правова характеристика прав та обов'язків власників земельних ділянок.
22. Юридичні підстави набуття, зміни та припинення права власності на земельні ділянки.
23. Правові засади договірного забезпечення земельних правовідносин.
24. Правова характеристика приватизації земельних ділянок.
25. Поняття та юридичні форми приватизації земельних ділянок.
26. Правові моделі приватизації земельних ділянок.
27. Правова характеристика права землекористування.
28. Види права землекористування.
29. Зміст права землекористування.
30. Правова характеристика основних прав та обов'язків землекористувачів.
31. Правові особливості землекористування на правах оренди.
32. Обмеження та обтяження прав на землю.
33. Правова характеристика земельного сервітуту.
34. Види земельних сервітутів.
35. Підстави та порядок встановлення та припинення земельних сервітутів.
36. Правова характеристика емфітевзису та суперфіцію.
37. Підстави та порядок встановлення і припинення емфітевзису та суперфіцію.
38. Правова характеристика права на земельну частку (пай).
39. Публічне управління в галузі земельних правовідносин.
40. Правова характеристика державного земельного кадастру.
41. Правова характеристика державної реєстрації земельних ділянок та прав на них.
42. Правове регулювання плати за землю.
43. Правова характеристика земельного податку.
44. Правова характеристика орендної плати за землю.
45. Поняття та зміст правової охорони земель.
46. Особливості правової охорони ґрунтів.
47. Юридична відповідальність в земельному праві.
48. Адміністративна відповідальність за земельні правопорушення.
49. Кримінальна відповідальність за злочини у галузі земельних відносин.
50. Приватно-правова відповідальність в земельному праві.
51. Загальна правова характеристика правових режимів різних категорій земель.
52. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.
53. Правова характеристика цільового призначення земель.
54. Правові особливості використання земель сільськогосподарського призначення.
55. Особливості правової охорони сільськогосподарських земель в Україні.
56. Правовий режим земель лісогосподарського призначення.
57. Правові форми використання земель лісогосподарського призначення.
58. Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.
59. Правові особливості використання земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.

60. Особливості правової охорони земель природно-заповідного фонду та іншого природо-охоронного призначення.
61. Правовий режим земель рекреаційного, оздоровчого, історико-культурного призначення.
62. Правові особливості використання земель рекреаційного призначення.
63. Особливості правової охорони земель рекреаційного, оздоровчого призначення.
64. Правові особливості використання земель історико-культурного призначення.
65. Особливості правової охорони земель історико-культурного призначення.
66. Правовий режим земель водного фонду.
67. Правові форми використання земель водного фонду.
68. Особливості правової охорони земель водного фонду.
69. Правовий режим земель житлової та громадської забудови.
70. Особливості правового режиму земель населених пунктів.
71. Особливості правової охорони земель житлової та громадської забудови.
72. Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.
73. Правові особливості використання земель промисловості.
74. Правові особливості використання земель транспорту.
75. Правові особливості використання земель залізничного транспорту.
76. Правові особливості використання земель морського транспорту.
77. Правові особливості використання земель річкового транспорту.
78. Правові особливості використання земель автомобільного транспорту та дорожнього господарства.
79. Правові особливості використання земель авіаційного транспорту.
80. Правові особливості використання земель трубопровідного транспорту.
81. Правові особливості використання земель міського електротранспорту.
82. Правові особливості використання земель зв'язку.
83. Правові особливості використання земель енергетичної системи.
84. Правові особливості використання земель оборони.
85. Особливості правової охорони земель різних видів транспорту.
86. Особливості правової охорони земель промисловості.
87. Особливості правової охорони земель енергетики.
88. Особливості правової охорони земель оборони.
89. Особливості правової охорони земель зв'язку.
90. Особливості правової охорони земель населених пунктів.

9. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Мірошніченко А.М. Земельне право України : підручник. – К., 2009. – 712 с.
2. Земельне право України: Підручник / За ред. Погрібного О.О., Каракаша І.І. – К.: Істина, 2003. – 448 с.
3. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П.Ф. Кулинич. – К., 2001. – 246 с.
4. Земельний кодекс України: науково-практичний коментар / за заг. ред. В.І. Семчика. – К., 2007. – 896 с.

5. Корнєєв Ю.В., Мацелик М.О. Земельне право: навч. посіб. – К., 2009. – 240 с.
6. Шеремет А.П. Земельне право України : підручник. – Чернівці, 2008. – 632 с.

Додаткові:

1. Конституція України.
2. Земельний кодекс України.
3. Лісовий кодекс України.
4. Водний кодекс України.
5. Кодекс України про надра.
6. Закон України «Про охорону земель».
7. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища».

**10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**

Підручники та навчальні посібники, перелік яких наведений у змісті цієї програми.

11. Інформаційні інтернет-ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. <http://www.president.gov.ua/>
3. <http://www.kmu.gov.ua/>
4. <https://minjust.gov.ua/>
5. <http://minagro.gov.ua/>
6. <http://www.menr.gov.ua/>
7. <http://www.dazru.gov.ua/>